

OPATŘENÍ OBECNÉ POVAHY č. 1/2016

Krajský úřad Středočeského kraje jako příslušný správní orgán podle ustanovení § 77a odst. 5 písm. h) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“), v souladu s ustanovením § 56 odst. 4 zákona a § 171 a násl. zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“)

vydává

výjimku ze základních podmínek ochrany bobra evropského (*Castor fiber*)

Článek 1 Předmět úpravy

Krajský úřad Středočeského kraje tímto opatřením obecné povahy č. 1/2016 vydaným pod č. j. 103589/2016/KUSK a oznámeným veřejnou vyhláškou dne 22. 8. 2016 (dále jen „opatření obecné povahy“) povoluje podle ustanovení § 56 odst. 1 a odst. 2 písm. b) a c) zákona v zájmu prevence závažných škod na rybolovu, vodách (vodních dílech), lesích a ostatních typech majetku a v zájmu veřejné bezpečnosti výjimku ze základních podmínek ochrany dle § 50 odst. 2 zákona zvláště chráněného bobra evropského (*Castor fiber*) zařazeného dle § 14 odst. 1 vyhlášky MŽP č. 395/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a přílohy č. III této vyhlášky do kategorie silně ohrožený, konkrétně výjimku ze zákazu škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje všech jedinců tohoto druhu jejich usmrcováním, chytáním a odstraňováním hrází a dále ze zákazu dopravovat odchycené jedince, zákazu ničit jejich sídla a ze zákazů držet nebo dopravovat usmrcené jedince či jejich části.

Článek 2 Vymezení území

Toto opatření obecné povahy se vztahuje na následující katastrální území mimo území CHKO Brdy: Bezděkov pod Třemšínem, Bonkovice, Bor u Březnice, Březnice, Bubovice u Březnice, Buková u Rožmitálu pod Třemšínem, Bukovany u Kozárovic, Drahenice, Hlubyně, Hoděmšl, Holušice u Kozárovic, Horčápsko, Hořejany, Hudčice, Hutě pod Třemšínem, Hvožďany, Chrást u Tochovic, Chrašnice, Kamenná u Příbramě, Kletice, Klučnice, Koupě, Kozárovice, Lazsko, Lažany u Mezna, Leletice, Martinice u Březnice, Mezno, Mitrovce, Modřovice, Mýšlovice, Narysov, Nepomuk pod Třemšínem, Nestrašovice, Nesvačily pod Třemšínem, Orlické Zlákovice, Oslí, Ostrov u Tochovic, Pňovice pod Třemšínem, Počaply u Březnice, Podskalí, Pozdyně, Pročevily, Přední Poříčí, Roželov, Rožmitál pod Třemšínem, Skuhrov pod Třemšínem, Starosedlský Hrádek, Starý Rožmitál, Stražiště, Strýčkovy, Střezimíř, Stupčice, Svojsice, Těchařovice, Těchnice, Tochovice, Třebsko, Tušovice, Vacíkov, Věšín, Volenice u Březnice, Voltuš, Voltýřov, Vrančice, Vranovice pod Třemšínem, Vševidy, Vysoká u Příbramě, Vystrkov, Zalužany, Zavržice, Zbenice, Zbenické Zlákovice.

Článek 3 Podmínky uplatňování výjimky

3.1. Usmrcování jedinců bobra evropského či jejich chytání za účelem usmrcení

Postupy podle tohoto opatření obecné povahy při odchytu a usmrcování jedinců bobra evropského mohou uplatňovat osoby oprávněné podle zvláštních předpisů¹, které jej provedou

- a) odchycem do živochytných pastí a následným humánním usmrcením v souladu se zákonem č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání a veterinárními předpisy nebo
- b) lovem střílnou zbraní, nebo
- c) humánním usmrcením nalezených, zraněných nebo jinak handicapovaných jedinců v souladu s výše uvedenými předpisy,

a které

- vedou přehled o každém provedeném odchytu a usmrcení dle vzoru uvedeného v příloze č. 1
- oznámí odchyt a usmrcení každého jedince Krajskému úřadu Středočeského kraje a Agentuře ochrany přírody a krajiny České republiky - Regionálnímu pracovišti Střední Čechy (dále jen Regionální pracoviště Střední Čechy) do 5ti kalendářních dnů ode dne provedení a

¹ zákon č. 449/2001 Sb. o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů; zákon č. 246/1992 Sb. na ochranu zvířat proto týrání, ve znění pozdějších předpisů

- zajistí po nezbytnou dobu uchování celého neporušeného jedince za účelem jeho prohlídky, získání biometrických údajů a odběru malého vzorku tkáně (z plovací blány nebo jiné části těla k vědeckému využití), které Regionální pracoviště Střední Čechy provede nejpozději do 5ti kalendářních dnů ode dne oznámení, nedohodne-li s držitelem jedince jiný postup.

Usmrcené jedince nebo jejich části může držet a/nebo dopravovat pouze osoba, která usmrcení dle písm. a) až c) provedla. Usmrcené jedince či jejich části pak může využívat pouze pro vlastní nekomerční účely nebo je může poskytnout pro účely výzkumu a vzdělávání subjektu, který disponuje příslušným povolením ve smyslu § 56 zákona.

V případě zájmu na využití živých jedinců pro účely uvedené v § 56 odst. 2 písm. d) zákona (tj. pro účely výzkumu, vzdělávání, případně repatriaci mimo území vymezené v čl. 2 tohoto opatření) je možné, na místo usmrcení odchycených či nalezených jedinců, je po dohodě s Krajským úřadem Středočeského kraje předat subjektům, které disponují příslušným povolením k držení a dalšímu nakládání s jedinci bobra evropského ve smyslu § 56 zákona. V takovém případě se toto opatření vztahuje přiměřeně také na dopravu těchto jedinců za účelem jejich předání k dalšímu využití.

3.2. Odstraňování hrází vytvořených bobrem evropským a ničení jeho sídel

Postupy podle tohoto opatření obecné povahy při odstraňování hrází a ničení sídel bobra evropského (nor, hradů či polohradů) mohou uplatňovat vlastníci či správci pozemků, vodních toků, děl a jiných staveb a jimi pověřené osoby v případech, kdy:

- hráz nebo vzniklé vzdutí ohrožuje bezpečnost a zdraví osob, ohrožuje bezpečnost a stabilitu staveb, znemožňuje plynulý odtok vody při povodni² nebo omezuje hospodářské využití okolních pozemků takovým způsobem, že je nelze užívat v souladu s druhem pozemku a jeho způsobem využití;
- sídlo (nora) ohrožuje bezpečnost a stabilitu staveb nebo znemožňuje či omezuje hospodářské využití okolních pozemků takovým způsobem, že je nelze užívat v souladu s druhem pozemku a jeho způsobem využití,

pokud

- oznámí záměr odstranění hráze či ničení sídel bobra evropského Krajskému úřadu Středočeského kraje nejméně 15 kalendářních dnů před datem provedení
- oznámí Krajskému úřadu Středočeského kraje provedení zásahu do 15 dnů od jeho ukončení,
- vedou přehled a dokumentaci o každém provedeném odstranění hráze či ničení sídel dle vzoru uvedeného v příloze č. 2, a
- zajistí při ničení sídel (nor) jejich zasypáváním používání pouze přírodních, inertních materiálů (zemina místního původu, štěrk atp.) tak, aby nedošlo k ohrožení přírodního prostředí.

V případě bezprostředního ohrožení veřejného zdraví, veřejné bezpečnosti či jiného převažujícího veřejného zájmu nebo v případě bezprostřední hrozby vzniku závažné škody na majetku je možné provést odstranění hrází či ničení sídel bez předchozího oznámení. Za bezprostřední hrozbu se pro účely tohoto opatření považuje taková, jejíž následky by zjevně nastaly dříve než za 15 dnů.

3.3. Přehled vedený podle bodu 3.1. (přílohy č. 1) a 3.2. (přílohy č. 2) zašle (při opakovaném provádění v jednom kalendářním roce souhrnně) každý, kdo postupoval podle tohoto opatření obecné povahy Krajskému úřadu Středočeského kraje nejpozději do 31. 12. kalendářního roku, kdy byly činnosti prováděny.

Článek 4 Odůvodnění

Ustanovení § 56 zákona zakládá možnost povolení výjimky ze základních podmínek ochrany zvláště chráněných rostlin a živočichů uvedených v § 49 odst. 1 a § 50 odst. 2 zákona a stanovuje podmínky a důvody za nichž je možné povolení vydat. Týká-li se výjimka blíže neurčeného okruhu osob, může ji orgán ochrany přírody povolit při splnění stanovených podmínek též opatřením obecné povahy dle § 171 a násl. správního řádu. Krajský úřad Středočeského kraje jako příslušný správní orgán dle § 77 odst. 5 písm. h) zákona přistoupil k povolení výjimky ze základních podmínek ochrany (ze zákazů všechny jedince tohoto druhu chytat a usmrcovat, rušit, ničit jejich sídla, škodlivě zasahovat do jejich přirozeného vývoje v rámci odstraňování jimi vytvořených hrází a dále zákazu držet a dopravovat

² § 47 zákona č. 254/2001 Sb. o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů

odchycené a/či usmrcené jedince nebo jejich části) zvláště chráněného, silně ohroženého bobra evropského (*Castor fiber*) z následujících důvodů.

Bobr evropský, největší evropský hlodavec, byl v historické době běžnou součástí fauny Evropy i ČR. Jeho početnost začala klesat od počátku středověku, na území ČR pak na přelomu 15. a 16. století. Příčinou úbytku byl intenzivní lov pro castoreum, maso a kožešinu. Lov bobra na našem území zesílil zejména s rozvojem rybníkářství z důvodu ohrožování stability nově zakládaných rybníků. Období, kdy bobr z přírody Čech a Moravy úplně vymizel, spadá do 17. a 18. století. V 18. a 19. století byly bobří chováni např. u Českého Krumlova a u Rožmberka v umělých bobrovnách. Na počátku 19. století bylo vysazeno několik bobrů v oblasti Staré a Nové řeky na Třeboňsku. Vysazení bobří se šířili do okolí a z obavy o narušování hrází rybníků a následně možnému zaplavení Třeboně a okolí při povodních byl na Třeboňsku v roce 1833 znovu vydán příkaz k jejich vyhubení, který byl v následujících 40 letech beze zbytku zrealizován. Podobný osud postihl bobra i v ostatních evropských zemích. Na přelomu 19. a 20. století byla evropská populace bobra zdecimována silným lovem a tento druh se ocitl na pokraji vyhynutí. Přibližně 1200 jedinců přeživalo v několika malých izolovaných populacích v ústí řeky Rhöny, v jižním Norsku, v Sasku-Anhaltsku, v severovýchodním Polsku a Bělorusku. V průběhu 20. století byla ve většině států Evropy a následně i v rámci EU zavedena přísná ochrana, která umožnila přežití druhu v těchto refugích a později i jeho úspěšné šíření (bobr je zařazen mezi druhy vyžadující zajištění přísné ochrany dle čl. 12 Směrnice Rady 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, „Směrnice o stanovištích“, i územní ochrany vybraných lokalit /v rámci evropsky významných lokalit soustavy Natura 2000/ dle čl. 3 a násl. této Směrnice; v ČR je zařazen mezi zvláště chráněné živočichy v kategorii silně ohrožených a pro jeho ochranu je dle požadavků Směrnice o stanovištích vymezeno 7 evropsky významných lokalit). Zbytkové populace byly zdrojem jak přirozeného šíření, tak zdrojem pro repatriační projekty. Novodobé osídlování České republiky bobrem evropským začalo v polovině 80. let 20. století na soutoku řek Moravy a Dyje, kde došlo k rozšíření jedinců z populací vzniklých reintrodukci do povodí Dunaje v Rakousku. V následujícím období pokračovalo spontánní šíření bobrů po řece Dyji a Moravě. Z povodí Dunaje byla následně osídlena oblast Českého lesa a k rozšíření bobrů (v tomto případě z původního refugia v Sasku-Anhaltsku) došlo i na dolním toku řeky Labe, později započala také migrace bobrů na severní Moravu z území Polska. V současné době je trvalé osídlení bobrem evropským monitorováno na severní Moravě, od středního toku řeky Moravy až po soutok s Dyjí, v jihovýchodní části Českomoravské vysočiny, v CHKO a NP Šumava, v západních Čechách a na dolním toku řeky Labe. Početnost bobří populace na území ČR byla v roce 2011 odhadována na 3,5 tisíce jedinců (viz např. Vorel A, Šimůnková K, Šafář J (2013) *Distribution of Eurasian beavers (Castor fiber) in the Czech Republic. Säugetierkundliche Informationen 9: 58-61*). Akutální odhad početnosti populace předmětného druhu v ČR je 4-5 tisíc jedinců.

V krajině střední Evropy byl a stále častěji opět je bobr evropský přirozeným a významným přírodním činitelem. Jedná se o klíčový druh přirozených mokřadních ekosystémů, který svou aktivní činností výrazně přeměňuje prostředí vodních toků, vodních ploch a jejich přilehlého okolí. Mezi jeho hlavní aktivity v krajině náleží výstavba obydlí (nory, polohrady a hrady), podzimní a zimní kácení dřevin a stavba hrází na drobných tocích. V krajině s převahou přírodních prvků, ale i v antropogenně pozměněném území, kde není jeho výskyt v rozporu s aktuálním hospodářským využitím, je výsledný efekt jeho aktivit velmi pozitivní, protože na většině lokalit, které jsou ovlivněny aktivitou bobrů, vzrůstá ekologická hodnota a druhová rozmanitost území (v důsledku „samovolné“ revitalizace upravených toků prokázáno zvýšení druhové diverzity rybích společenstev, výskytu obojživelníků či vodních a mokřadních ptáků). Vedle pozitivních efektů však v hustě osídlených či intenzivně člověkem využívaných oblastech nastávají střety mezi přirozenou snahou bobrů přizpůsobit si podmínky lokality pro svou existenci a užívání území lidmi. Z hlavních střetů mezi činností bobra a člověkem lze jmenovat stavby hrází a vzdutí vodní hladiny na drobných tocích v rovinaté krajině nebo zahrazení stavidel, požeráků i bezpečnostních přepadů vodních nádrží s důsledkem následného zaplavení zemědělsky či lesnický obhospodařované půdy, případně staveb a komunikací, dále hrabání nor a narušování stability umělých břehů obtočných kanálů, rybníků a protipovodňových hrází a samozřejmě také kácení břehových porostů v hospodářských lesích a jiných kulturách. Z uvedených negativně působících bobřích aktivit patří mezi nejrizikovější a z hlediska dopadů nejzávažnější narušování hrází rybníků aj. vodních děl s rizikem jejich protržení a zaplavení níže ležících území, včetně sídel a tím riziko ztrát nejen majetkových, ale i ztrát na životech.

Ministerstvo životního prostředí přijalo dne 3. 10. 2013 (oznámeno sdělením ve Věstníku MŽP č. 3/2014) koncepci managementu populace bobra evropského pod názvem „Program péče o bobra evropského v ČR“ (dále jen „Program péče“). Program péče zpracovala Agentura ochrany přírody a krajiny ČR ve spolupráci s odborníky z Fakulty životního prostředí ČZU Praha a Přírodovědecké

fakulty UP Olomouc. Hlavním cílem je zabezpečit na území České republiky dlouhodobou a trvale udržitelnou (a to i ze socioekonomického hlediska) populaci bobra evropského a to ve všech hlavních povodích a v rámci nížinného i podhorského typu biotopu. Na základě historických zkušeností, je však zřejmé, že pro naplnění uvedeného cíle je nezbytné co nejvíce omezit předpokládaný nárůst negativních dopadů výskytu druhu, zejména vzniku závažných ekonomických škod a dalších rizik, způsobených aktivitou bobrů. Z tohoto důvodu obsahuje Program péče koncept diferencované ochrany bobra na území republiky, v rámci něhož se rozlišuje míra zájmu na ochraně druhu dle potřeby zajistit stabilitu a ochranu populace (zejména v rámci evropsky významných lokalit ve vazbě na požadavky Směrnice o stanovištích) na jedné straně a dle míry a koncentrace rizika vzniku závažných škod na straně druhé. V rámci přípravy Programu péče byla mj. provedena analýza rizikových faktorů a s využitím technologie GIS vyhodnocena distribuce nejvýznamnějšího rizikového faktoru, kterým je přítomnost a koncentrace vodních staveb, zejména rybníků a vodních nádrží, které jsou ohrožitelné bobří aktivitou (tj. zejména historických objektů bez dostatečně opevněných hrází atp.) u nichž je zároveň k dispozici rozsáhlá škála potenciálně vhodných biotopů s vysokou úživností. Jako nejrizikovější byla vyhodnocena oblast jihočeských rybníčních soustav (Třeboňská, Českobudějovicko-hlubocká, Vodňanská, Lnářsko-blatenská), kde se nachází více než 3 tisíce rybníků a vodních nádrží o celkové plošné výměře téměř 20 tisíc ha, přičemž u velké části z nich jde o historické stavby s nedostatečnou odolností proti narušení aktivitami bobra evropského. Bobří aktivitou (tj. hrabáním úkrytových nebo sídelních nor) v jejich hrázích může dojít k absolutnímu narušení jejich funkčnosti. Kromě rybníků a vodních nádrží by aktivitou bobrů mohla být ohrožena také funkčnost a bezpečnost spletné sítě kanálů a přítoků, které rybníky napájí. Na Třeboňsku patří k neznámějším historickým dílům Zlatá stoka a Nová řeka. Nová řeka o délce 13,5 km napájí např. rybníky Ženich a Vdovec. Zlatá stoka o délce cca 45 km, která napájí např. rybníky Svět a Dvořiště, má břehy tvořeny hlinitopísčítým materiálem bez zpevnění. Nejvíce ohroženy jsou části napájecích kanálů či náhonů, jež jsou vedeny nad úroveň terénu (narušení břehů norováním s rizikem protržení), při rozvoji silné populace by však nezanedbatelným problémem byla i stavba bobřích hrází a narušení distribuce vody v rámci rybníčních soustav.

Pro účinné zamezení vzniku závažných škod v této oblasti a tím i zamezení celkového zhoršení společenské akceptace druhu v ČR, je nejvhodnější zajistit eliminaci vzniku trvalého osídlení bobrem na ploše celé dotčené oblasti (vzhledem k migračním schopnostem druhu – až 80 km během týdne) vymezené přirozenými migračními bariérami, které představují rozvodí toků protékajících jihočeskými rybníčními oblastmi se závěrným profilem k hrázi vodního díla Orlík (z důvodů jednoznačnosti, realizovatelnosti a kontrolovatelnosti tohoto opatření obecné povahy je popsáno území transformováno do hranic katastrálních území obcí). S ohledem na poslání a cíle národního parku není zahrnuto území NP Šumava. V takto vymezeném území je potřebné regulovat, resp. eliminovat pronikání jedinců z okolních oblastí (aktuálně hl. z povodí Dunaje, z Bavorska a Rakouska, v budoucnu také z povodí Berounky a z oblasti Českomoravské vysočiny) a především zamezit vzniku trvalého osídlení tohoto území bobrem evropským nebo jej co nejvíce oddálit (optimálně dokud nebudou přijata vhodná opatření k ochraně hrází rybníků atp.). Spolu s eliminací je nezbytné napravovat a omezovat i případné škody, které v důsledku osídlení bobry (pokud nebude podchyceno hned v počátcích) vzniknou, tedy zejména narušení hrází rybníků a jiných vodních děl vytvářením úkrytů a sídel (nor), případně narušení funkce kanálů či náhonů a zaplavení hospodářsky využívaných pozemků v důsledku výstavby bobřích hrází. Povoleno je proto také odstraňování hrází či zasypávání nor, kterými škoda vznikla. Respektovány by měly být požadavky zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, a zejména zasypávání nor by tedy mělo být prováděno až po té, co byli přítomní jedinci v souladu s bodem 3.1. odloveni nebo by měla být přijata opatření, která sníží možnost, že nedojde k zranění či úhynu jedinců, jenž by byl v rozporu s uvedeným zákonem na ochranu zvířat proti týrání. Při zasypávání a ničení nor, polohradů a hradů v rámci oprav hrází rybníků, náspů dopravních staveb, protipovodňových hrází atp., je proto vhodné aplikovat níže uvedené postupy.

Při opravě hráze rybníka lze riziko usmrcení či nehumánního zasypání jedinců omezit tím, že nejméně 24h před zahájením opravy dojde k vypuštění vody (anebo takovému snížení hladiny, aby 24h před zahájením opravy byla odhalena patřičná opravovaná část hráze a okolní vstupy do nor). Z důvodu absence vody bobří svoji noru či polohrad opustí a je zároveň možné lépe provést jejich odchyt či odlov.

Při opravě protipovodňových hrází a náspů dopravních staveb je žádoucí, aby stavební práce začaly v nejzazším bodě proti proudu toku a pokračovaly po proudu toku. Předvídatelný směr rušení umožní bobrům bez zranění opustit sídlo jednodušší migrací po směru proudu toku.

Při odstraňování polohradu je nutné začít s jeho likvidací ze strany odvrácené od toku a odstraňování provádět po malých částech. Tím bude bobrům dána možnost uniknout z polohradu do

toku. Přičemž je ještě nutné zvážit polohu pracujícího stroje vzhledem k položení tak, aby přítomnost techniky neznemožňovala bobrům opuštění jejich sídla. Obdobná pravidla je nutné dodržovat i při odstraňování hradů. Tzn. odstraňování provádět po malých částech a v toku začít s odstraňováním hradu ze strany odvrácené od proudnice.

Správní orgán je při povolování výjimky vázán podmínkami a důvody stanovenými § 56 odst. 1 a 2 zákona – výjimku lze v případě zvláště chráněných druhů, které jsou zároveň předmětem ochrany dle práva Evropských společenství (tedy i v případě bobra evropského), povolit pokud jiný zájem převažuje nad zájmem ochrany přírody (v tomto případě zájmem na ochraně bobra evropského), je dán některý z důvodů uvedených v § 56 odst. 2 zákona (zde tedy důvod prevence závažných škod na rybolovu a vodách, resp. rybnících aj. vodních dílech, lesích a ostatních typech majetku ve smyslu § 56 odst. 2 písm. b) zákona a v zájmu veřejné bezpečnosti ve smyslu § 56 odst. 2 písm. c) zákona), neexistuje jiné uspokojivé řešení a zároveň povolovaná činnost neovlivní dosažení či udržení příznivého stavu druhu z hlediska ochrany.

Jak již bylo popsáno výše, bylo na základě odborné analýzy vyhodnoceno v rámci ČR nejvyšší riziko vzniku závažných škod na vodních dílech i jiném majetku, včetně rizika ohrožení bezpečnosti obyvatel v případě narušení stability vodních děl, při rozšíření bobra evropského v oblasti jihočeských rybníčních soustav. Zamezení či alespoň redukce rozsáhlých škod na vodních dílech a dalším majetku a zjištění bezpečnosti obyvatel jsou důvody, jež odpovídají § 56 odst. 2 zákona a vzhledem k míře rizika a rozsahu možných škod v dotčeném území je jejich zabezpečení jednoznačně veřejným zájmem. S ohledem na omezené dopady na stav druhu (viz dále) a míru rizika vzniku závažných škod se jedná o veřejný zájem převažující v daném případě nad zájmem ochrany přírody, tedy konkrétně zájmem na ochraně jedinců bobra evropského osidlujících vymezené území.

Možnost jiného uspokojivého řešení byla prověřována v rámci zpracování Programu péče – na základě provedených analýz rizika a expertního posouzení možností řešení byl odchyt/odlov bobra evropského na celém výše popsaném území navazujícím na jihočeské rybníční soustavy stanoven jako nejvhodnější řešení k zamezení vzniku závažných škod (či alespoň oddálení a umožnění přijetí preventivních opatření) i k snížení celkové eskalace konfliktu mezi přítomností druhu a hospodářskými zájmy v celostátním měřítku. Ostatní možné přístupy (ponechání volného průběhu šíření bobra evropského nebo jeho jen bodová regulace v místech vzniku škody) nejsou adekvátní míře rizika, které narušení hrází vodních děl při jejich extrémní kumulaci (v kombinaci s nabídkou pro bobry atraktivních biotopů) v této oblasti představuje – v případě vzniku trvalého osídlení v rybníčních oblastech jižních Čech by bylo prakticky nemožné zajistit účinnou kontrolu dalšího šíření jedinců i sledování stavu hrázových objektů vodních děl. Z hlediska způsobu provedení je předpokládáno usmrcení jedinců, a to s ohledem na skutečnost, že v současnosti jsou možnosti jiného využití živých jedinců (zejména jejich odchyt a vysazení na jiném vhodném místě či využití v chovech v rámci ZOO apod.) velice limitované. Přesto je tato eventualita v opáření zahrnuta, a pokud bude možnost živé jedince využít v oblastech, které jsou ve veřejném zájmu (výzkum, vzdělávání popř. repatriace, včetně vysazení v areálu druhu mimo území ČR), měl by mít takový postup přednost.

Stav populace bobra evropského v ČR je při současném počtu 3,5 tisíce jedinců a kladném růstovém trendu hodnocen celkově jako příznivý (viz web AOPK ČR - <http://www.biomonitoring.cz>), avšak vzhledem k stávající geografické distribuci výskytu druhu ve třech hlavních, vzájemně oddělených oblastech, je nutné pohlížet na každou z těchto dílčích populací samostatně a jejich stav je pak možné označit za příznivý jen v oblasti Moravy a Českého lesa, nikoli již v oblasti „dolního“ Labe. Hlavní zdroje případného osídlení oblasti vymezené v návaznosti na jihočeské rybníční pánve bobrem evropským jsou však v povodí Dunaje v Bavorsku nebo na horních částech toků Lužnice a Malše v Rakousku, na našem území hraničí tato oblast (přes dílčí rozvodí Vltavy a Berounky, resp. Úhlavy) pouze s oblastí výskytu bobra evropského v Českém lese a z části v oblasti Českomoravské vysočiny (v oblasti středních Čech na severní straně zatím žádné trvalé osídlení bobrem evropským není). Vzhledem ke skutečnosti, že celá výše vymezená oblast navazující na jihočeské rybníční pánve není bobrem evropským dosud trvale osídlena a její vymezení bylo cíleně konstruováno tak, aby její hranice dle možností odpovídaly přirozeným geomorfologickým bariérám (rozvodí) bude se odchyt/odlov dle tohoto opatření obecné povahy týkat pouze nově zjištěných jedinců migrujících do této oblasti. Odchyt/odlov by se měl týkat všech těchto jedinců, jejich počet bude však relativně nízký, odpovídající pouze intenzitě imigrace přes většinou náročně překonatelné přirozené migrační bariéry. Na základě údajů z probíhajícího monitoringu lze konstatovat, že počet takto imigrujících jedinců se bude pohybovat v řádu jednotlivých kusů, spolu s nasycováním okolních oblastí však bude postupně narůstat. Z uvedeného je tedy zřejmé, že povolovaná výjimka neovlivní příznivý stav druhu z hlediska ochrany – nijak neomezí stávající stav populací, ani v nich nevyvolá stav „propadavých populací“.

pouze zastaví případný vznik a nárůst populace ve vymezené oblasti jižních Čech. Stejně tak nedojde k nepříznivému ovlivnění evropsky významných lokalit, v nichž je bobr evropský předmětem ochrany a to vzhledem ke skutečnosti, že se žádná taková ve vymezené oblasti nenachází (i nejbližší ležící evropsky významná lokalita (dále jen EVL) Kateřinský a Nivní potok v Českém lese je vzdálena natolik, že lze jakékoli ovlivnění populace vyloučit, nehledě na skutečnost, že toto opatření obecné povahy se vztahuje pouze na jedince, kteří by z oblasti Českého lesa migrovali přes rozvodí, a tedy z principu nezasahuje do populace uvnitř zdrojové oblasti). Ve vztahu k ostatním EVL (s jinými předměty ochrany) a ptačím oblastem je povolovaná výjimka indiferentní vzhledem k dosud ojedinělému výskytu bobra evropského ve vymezené oblasti (v oblasti jižních Čech zatím nebyla zaznamenána žádná pozitivní či negativní interakce mezi jednotlivými migranty bobra evropského a předměty ochrany EVL či ptačích oblastí (dále jen PO)). Odlov jednotlivých migrujících nebo nově se usazujících kusů nebude představovat ani závažný zdroj rušení předmětů ochrany EVL či PO.

Podmínky pro provádění tohoto opatření obecné povahy jsou rozděleny na 2 hlavní okruhy – eliminaci bobřího osídlení a řešení případných škod v důsledku existence vzniklých sídel (především nor) či výstavby hrází. Podmínky stanovené v čl. 3 tohoto opatření obecné povahy v souladu s požadavky § 56 odst. 6 zákona (ve vazbě na § 5b odst. 3 zákona) upřesňují způsob možného odchytu/odlovu a usmrcení i postupu při nezbytném ničení sídel (zasypávání nor) či hrází. Časové okolnosti uplatňování opatření obecné povahy nejsou vzhledem k účelu, tj. zamezení nebo oddálení vzniku osídlení ohrožujícího rybniční soustavy jižních Čech omezeny - postup lze tedy využít celoročně po dobu platnosti opatření. Doba platnosti tohoto opatření obecné povahy je dle čl. 5 omezena na 10 let. Místní okolnosti jsou dány vymezením území v čl. 2 a v případě ničení sídel, včetně odstraňování bobřích hrází jsou dále omezeny vazbou na pozemky či stavby (vodní díla) u nichž prokazatelně dochází k vzniku škod. Vymezení způsobu provedení (jak odchytu/odlovu, tak rušení nor či hrází) je stanoveno s ohledem na existující úpravu jinými předpisy (zákon na ochranu zvířat proti týrání č. 246/1992 Sb., v platném znění a zákon o myslivosti č. 449/2001 Sb., v platném znění). Ničení sídel (nor) a hrází je vzhledem k pozitivním aspektům (možnost využití nor, hrází a vodních ploch jinými druhy a případné další pozitivní vlivy na přírodní podmínky vodních toků a jejich okolí) omezeno pouze na případy, kdy je závažným způsobem omezena možnost hospodářského využití pozemků nebo ohrožena bezpečnost staveb (např. podhrabání komunikace a poničení náspu silnic a železnic, narušení stability rybničních a protipovodňových hrází, zatopení prvků infrastruktury a znemožnění jejich funkce), resp. v případě vodních toků, kdy je znemožněn plynulý odtok vody při povodni ve smyslu § 47 odst. 2 písm. b) zákona č. 254/2001 Sb., o vodách, v platném znění. Vedení přehledu o provedených činnostech, oznámení jejich realizace a v případě usmrcování jedinců bobra evropského jejich uchování za účelem prohlídky jsou stanoveny jako nástroje nezbytné kontroly. Umožnění prohlídky usmrcených jedinců či jejich částí a poskytnutí biologických vzorků k vědeckým účelům přispěje zároveň k efektivnímu využití jedinců a k zvýšení znalosti o biologii druhu i demografické a genetické struktuře populace. Provedení prohlídky jedinců, zjištění biometrických údajů a odběr tkáňového vzorku o velikosti 1/3 cm² (z plovací blány nebo jiné části těla) bude zajištěn odbornými pracovníky Regionálního pracoviště Střední Čechy, oddělení sledování stavu biodiverzity (Mgr. Pavel Moravec, tel. 724 291 753, e-mail: pavel.moravec.pha@nature.cz, případně jiný pověřený odborný pracovník). Osoba, která provedla odlov, informuje (např. telefonicky nebo pomocí elektronické pošty) Regionální pracoviště Střední Čechy a následná prohlídka jedince s odběrem malého tkáňového vzorku bude provedena na základě vzájemné dohody. Regionální pracoviště Střední Čechy zajistí uchování vzorků a jejich předání k dalšímu vědeckému využití v rámci výzkumných institucí.

Povolení výjimky stanovené tímto opatřením obecné povahy nenahrazuje povolení či rozhodnutí potřebná podle zákona (např. povolení výjimky ze zákazů ve zvláště chráněných územích) nebo jiných právních předpisů (např. povolení dle § 39 zákona o myslivosti).

Jiné zásahy nebo činnosti zakázané dle § 50 odst. 2 zákona a tímto opatřením obecné povahy neupravené, lze provádět pouze na základě výjimky ze zákazu udělené dle zákona v rámci samostatného řízení.

Kdokoliv, jehož práva, povinnosti nebo zájmy mohly být opatřením obecné povahy přímo dotčeny, mohl k návrhu uplatnit své připomínky dle § 172 odst. 4 správního řádu. K návrhu opatření obecné povahy nebyly uplatněny žádné připomínky.

Vlastníci nemovitostí, jejichž práva, povinnosti nebo zájmy související s výkonem vlastnického práva mohly být opatřením obecné povahy přímo dotčeny, mohli podat proti návrhu opatření obecné povahy písemně odůvodněné námitky dle § 172 odst. 5 správního řádu. K návrhu opatření obecné povahy nebyly uplatněny žádné námitky.

Článek 5

Toto opatření obecné povahy nabývá účinnosti v souladu s ustanovením § 173 odst. 1 správního řádu patnáctým dnem po dni vyvěšení veřejné vyhlášky a pozbývá platnosti dnem 22. 8. 2026.

Článek 6 Poučení

Do opatření obecné povahy a jeho odůvodnění může podle § 173 odst. 1 správního řádu každý nahlédnout u správního orgánu, který opatření obecné povahy vydal.

Proti opatření obecné povahy nelze podle § 173 odst. 2 správního řádu podat opravný prostředek.

V Praze dne 22. 8. 2016

Ing. Josef Keřka, Ph.D.
vedoucí odboru životního prostředí
a zemědělství

Seznam příloh:

- 1) Vzor záznamů o odchytu/odlovu a usmrcení:
Příloha č. 1: **Přehled záznamů o odlovených/odchycených bobrech v roce ...**
 1. Údaje o místě provedení (nejlépe souřadnice GPS nebo zákres do mapy M 1:50 000 nebo většího měřítka, včetně slovního popisu místa provedení)
 2. Datum a čas provedení
 3. Způsob a prostředek provedení (odlov střelnou zbraní nebo odchyt do pasti, v případě odchytu a následného usmrcení jedinců je nutné uvést způsob jejich usmrcení)
 4. Popis uloveného jedince:
 - a) délka jedince (včetně délky ocasu)
 - b) váha jedince
 - c) pohlaví jedince
 - d) u samic uvedení březosti
 5. Popis způsobu využití usmrceného jedince, včetně uvedení místa deponování jedince či jeho částí (např. kůže, lebky)
 6. Z jedince byl/nebyl odebrán tkáňový vzorek pro analýzu genetické variability
 7. V případě předání odchyceného živého jedince subjektu – uvedení údajů o tomto subjektu, č.j. rozhodnutí a vydávajícího orgánu, které přijímací subjekt opravňuje k držení a dalšímu nakládání s živým jedincem
- 2) Vzor záznamu o ničení sídel (nor) a hrází:
Příloha č. 2: **Přehled záznamů o ničení nor, polohradů, hradů a hrází v roce**
 1. Údaje o místě provedení (nejlépe souřadnice GPS nebo zákres do mapy M 1:50 000 nebo většího měřítka, včetně slovního popisu místa provedení)
 2. Datum a čas provedení
 3. Způsob a prostředek provedení (zda byla použita technika, jakým způsobem byly zasypány nory, zda byl dodržen v opatření doporučený postup při ničení sídel zabraňující zranění či usmrcení jedinců)
 4. Zdůvodnění odstraňování sídel a hrází (např. škoda na pozemku, odstranění z důvodu zajištění plynulého odtoku vody)
 5. Fotodokumentace stavu před a po zásahu